

"Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom prihodnje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo:

Za celo leto K 10.—
• pol leta • 5—
• četr leta • 250

Za Ogrsko in inozemstvo:

Za celo leto K 11.—
• pol leta • 550
Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 20 v.

Uredništvo in upravništvo se nahaja v Ptiju, gledališko poslopje št. 3

Stajerc

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!"

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali kopokope se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak terek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za $\frac{1}{1}$ strani K 160—
• $\frac{1}{2}$ • 80—
• $\frac{1}{4}$ • 40—
• $\frac{1}{8}$ • 20—
• $\frac{1}{16}$ • 10—
• $\frac{1}{32}$ • 5—
• $\frac{1}{64}$ • 2—

Privečkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 37.

V Ptiju, v nedeljo dne 15. septembra 1918.

XIX. letnik.

Nemci na novi obrambeni črti. — Vsi napadi sovražnika odbiti. — Ponesrečeni italijanski sunki. — Hindenburg in Ludendorff o položaju. — Nemški državnitajnik v Hintze o zvezi Nemčije z Avstrijo. — Nemško-ruski mir. — „Stajerc“ na fronti.

Delo Jugoslovanov in Čehov v okvirju entente.

Državi in dinastiji zveste stranke in velik del avstrijskega časopisa je vedno pričakovalo, da bodo Čehi in Jugoslovani protestirali proti nečastni in nezaslužani izjavi entente, ki jih je pripoznala in proglašila za svoje zaveznike v skupnem boju proti osrednjim velesilam, to je v boju proti svojim lastnim grudim in domovini. Od tega je preteklo sicer že precej časa in imeli so dovolj prilike, odvrniti od svojih ram sramotno krv do veleizdajstva lastne rodne grude in domovine, ali storili še tega do danes niso. Pričakovali smo tudi, da bodo jugoslovanska ali češka javnost nastopila odločno proti temu, da se jih je proglašilo za odpadnike od avstrijske države, da torej smelo nastopajo kot sovražniki Avstrije in cesarske dinastije.

Proti tej domnevi, ki se izraža jasno v pripoznaju čehoslovaških čet in čehoslovaškega naravnega sveta skozi entento, pričakovali smo protest od jugoslovanske in češke javnosti. Ali zaman. Izostal je. Od c. kr. cenzure neovirano zasmahuje jugoslovansko in češko časopisje in javnost vse tiste, ki so na takoršen protest računali in čakali, kajti ponos in dika jim je, delovati proti Avstriji in njeni zvesti zaveznici Nemčiji in stati v službi naših sovražnikov.

Podpredsednik češke zveze zloglasni Klofač govoril je na shodu v Pragi o političnem položaju in izjavil o stališču Čehov in Jugoslovanov k notranje-političnem vprašanju in rekel: "Češko vprašanje je danes že problem, o katerem ni več mogoče z dunajskovlado razpravljati. V tem okvirju je češko vprašanje ravno tako nemogoče rešiti, kakor jugoslovansko. Vso besedičenje dunajskih parlamentarcev in pisarjenje raznih listov o ustavnih reformah so le poskusni baloni, da bi izvedeli, kakšno stališče bi zavzeli Jugoslovani in Čehi, ako bi vlada menjala svojo politiko. Ali mi jim ne gremo na limanice. Češka politika se niti za en korak ne more oddaljiti od pota, na katerem se nahaja in na katerem si je podala roke z Jugoslovanji in Poljaki. Vsak, ki danes kaj drugega misli, je izgubljena kreatura. Nimamo nobenega povoda, zakaj bi torej z avstrijsko vlado še nadalje razpravljali o tem vprašanju . . ."

Jasno dovolj je torej danes stremljenje Jugoslovanov in Čehov v Avstriji, saj se je tudi dr. Korošec izrazil napram ministerškemu predsedniku Hussareku, da Jugoslovani tudi pri prihodnjem zasedanju parlamenta svojega stališča ne bodo spremem-

nili in bodo jasno in odločno z opozicijami nastopili in proti vsem državnim zahtevam glasovali . . .

Na takšnen stališču torej stojimo. Rovati in delovati hočemo ti veleizdajalski zločinci, dokler ne razbijejo naše države in dokler si ne ustvarijo svojih demonskih načrtov. In napram vsemu temu je vlada nema in molči ter si ne upa nastopiti, da bi napravila red v svoji lastni hiši.

Vsa upanja jugoslovanskih in čeških voditeljev takozvanih zapeljivcev ljudstva uprata so že od časa te vojne v zmage naših sovražnikov, katere sedaj v notranosti in zunanjosti naše države z vso močjo podpirajo. Od zmag entente pričakujejo torej ono spremembo političnih razmer, ki bi jim najbolje prijala. Upajo, da bode danes Avstrija po orožnem porazu prisiljena, zadostiti jugoslovanskim in češkim nadam primerni državni spremembami. Da pa se premika vso upanja jugoslovanskih politikov v tej smeri, ni več nobena skrivnost.

Vzajemnost jugoslovanske politike je cilj razkosanja Avstrije. Skozi ta cilj so Jugosloveni in Čehi v stremljenju razdelitve Avstrije z voditelji entente tesno zvezani. Zmotata o tem ni več mogoča. Kako bi se razumela sicer v Avstriji politika, ki bi stremljenje Jugoslovanov pospeševala . . .? V jugoslovanskih krogih računajo torej z vso zadovoljnostjo nadaljnega umikanja nemške armade, za katerim bi končno sledil poraz Nemčije. Željno se pričakuje torej v teh veleizdajalskih krogih poraz našega zvestega zaveznika Nemčije, ki bi imel za posledico tudi bistvene dogodke in spremembe v Avstriji v smislu jugoslovanske in češke veleizdajalske politike.

* * *

Klub vsemu temu pa še sedi ministerški predsednik Hussarek vedno na svojem piškavem stolcu. Kaj vendar misli o vseh teh izjavah? Ali nima toliko moči, da bi proti tem državi nevarnim izjavam brizgnil tem govornikom iz svoje ministersko-sifonske flaše nekaj energije v obraz? Sedi tam kakor kak avtomat in ne gleda ne na desno ne na levo, vidi in sliši, kaj se okrog njega godi, a se ne gane. Lepega vladinega zastopnika se je bilo izvolilo za ministra. Opozarjam ga, naj se vendar enkrat vzdrži in sliši bode gorostasnost protidržavnih dejanj. Kaj je sicer že storil v tem času svojega uradovanja? Nič! Pilil je in pilil vedno nove programe in reforme, tako, da na zadnje ne ve, česa bi se držal. In to vse na škodo nam, ki smo še do sedaj vedno ohrali trohicu patriotskega čuta, medtem ko so ga naši nasprotniki že pred vojno zagreblji in ki nastopajo sedaj kot odkriti sovražniki in izjavljajo, da so naši sovražniki.

ražniki in izdajalci svoje lastne rôdne zemlje. Izjave, ki jih je slišal ministerski predsednik Hussarek, presegajo vse meje predržnosti. A on molči in spi na kvar in škodo Avstrije in njegova pasivnost, brezbržnost in nezmožnost škoduje nam ter ojačuje naše številne veleizdajalce in zunanje sovražnike v nadi skorajšnjega konca naše monarhije. Nočemo biti preveč kruti in videti hčemo, kako bode pri sedanjem parlamentarnem zasedanju svojo ulogo izvršili. Do takrat pa še si naj malo oddahne . . .

Vojna.

Avtrijsko uradno poročilo od četrtega.

K. B. Dunaj, 5. septembra. Uradno se danes razglaša:

Italijansko bojišče. V pokrajini Corino in vzhodno Monte Pertica dovedla so podjetja naših naskočnih čet do popolnega uspeha. V Sedmih občinah in ob Piavi so bili poizvedovalni poskusi preprečeni.

Šef generalštaba.

Nemška taktika.

Nemško uradno poročilo od četrtega.

K. B. Berlin, 5. septembra. Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armadna skupina prestolonaslednika Rupprechta in generalobersta v. Boehn. Med Ypern in La Bassé e pritiskal je sovražnik proti našim novim črtam. Infanterijski boji z našimi varnostnimi oddelki. Ob Sommi in artiljerijska delavnost. — Med Sommo in Oiso smo dne 26. avgusta iz kraja Roye zapričeta premikanja nadaljevali in se v predzadnji noči brez boja od sovražnika oddaljili. Sovražnik prepustene zadnje čete so včeraj popoldan počasi sledile. Sovražnik dosegel je z slabejšimi deli zvečer črto Veyennes Griscard-Appilly.

V nižini Aillette so bili sunki sovražnika zavrnjeni. Ravnotako izjalovili so se močni sovražni napadi tik južno Aillette, pri Terny-Sorny, Clamecy in Pucy le Long.

Vicefeldvibel Schoele 9. baterije poljsko artiljerijskega regimenta 92 je tukaj pri zadnjih bojih osem tankov sestrelil.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika. Vzhodno Soissons smo obrambo ob Vesli preložili. Premikanja izvršila so se po načrtu in od sovražnika neovirano.

Včeraj smo sestrelili 32 letal.

Prvi generalkvartirmoyster
Ludendorff.

Avtstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 6. septembra. Uradno se danes razglaša:

Italijansko bojišče. Južno Tonale-prelaza zavrnjene so bile italijanske patrule. Pri Asiagu smo en napad odbili. Drugače pogostoma živahen topovski boj.

Albanija. Nič novega.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 6. septembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armadna skupina prestolonaslednika Rupprechta in generalobersta v. Boehn. Poizvedovalni oddelki sovražnika, ki so tipali med Ypernom in La Bassée in severno od Lensa z močnim ognjem napadli, so bili zavrnjeni. Zvezčer odbile so heske čete med Ploegsteertom in Armentieresom večkratne napade sovražnika. Pri tem smo načrivali več kakor 100 vjetih. Uspešni sunek v angleške jarke pri Hulluchu.

V pokrajini naših novih pozicij prišlo je do ljudnih infanterijskih bojev ob cesti Bapaume-Cambrai v gozdu Havrincourt in na višinah vzhodno Fortille-odseka. Močnejši napadi, ki jih je sovražnik iz čerte Nenville-Manancourt-Moslains izvršil, bili so zavrnjeni. — Iz Peronne in čez Somme je sovražnik šele včeraj obotavljal se, našim zadnjim četam sledil. — Med Somme in Oise pritiskal je močnejše in zvezčer zapadno črte Ham-Chaung. Tudi med Oise in Aisne se je odstranjeњe od sovražnika po načrtu izvršilo. Naše čete stojijo z njim v bojevni dotiki v črti Amigny-Barisis-Laffaux-Condé.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika. Vzhodno Soisonsa sledil je sovražnik čez Veslo. Naši infanterijski oddelki in artiljerija zadržali so ga dolgo in mu izgube zadali. Na višinah severo-vzhodno od Fismena zavrnjeni so bili močnejši napadi Amerikancev.

Prvi generalkvartirmožster
Ludendorff.

Avtstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 7. septembra. Uradno se danes razglaša:

Italijansko bojišče. Na visoki planoti od Asiaga zavrnile so naše čete kravovo en od Italijanov in Francozov po močni artiljerijski pripravi izvršeni napad. Zapadno Monte Sisemola v prvo vrsto vrinjeni sovražnik bil je v protisanku zopet vržen.

Na Col del Orso izvršile so naše patruljske čete posrečen napad na sovražno posadko poljske straže.

Albanija. Nobena večja bojevna podjetja.

Šef generalštaba.

Nadaljevanje bojev na zapadu.

Nemško uradno poročilo o d
sobote.

K.-B. Berlin, 7. septembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armandne skupine prestolonaslednika Rupprechta in generalobersta v. Boehn. Severo-zapadno od Langemarcka napravile so bavarske čete pri krajevnem sunku več sto vjetih. Južno Yperna odbili smo večkratne napade Angležev.

Na bojnih frontah razvili so se v prednjem polju naših pozicij infanterijski boji. Naše zadnje čete prisilile so sovražnika v črti Fins-Lieramont-Longavesnes do razvritka in do novih bojev.

Naši bojni letalci napadli so sovražne kolone pri prehodu čez Somme, pri Brie in St. Christ uspešno.

Ob Sommi in Oisi sledil je sovražnik čez Ham in Chauny in je stal zvezčer v boju z našimi zadnjimi četami ob črti Aubigny-Villequert-Aumont.

Med Oiso in Aisno živahni boji v prednjem polju. Obojestransko od Vause-aillom zavrnjeni so bili močnejši napadi sovražnika.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika. Vzhodno Vailly stojimo ob Aisni v bojni dotiki s sovražnikom. Na višinah severo-vzhodno od Fismena zavrnili smo ponovne napade Amerikancev.

Prvi generalkvartirmožster
Ludendorff.

Avtstrijsko uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Dunaj, 8. septembra. Uradno se danes razglaša:

Ob italijanski fronti zelo vrla letalna delavnost. Drugače nič pomembnega.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Berlin, 8. septembra. Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Infanterijski oddelki pripeljali so iz belgijskih črt vzhodno od Mercken-a vjetre. Severno od Armentieres zavrnili smo ponovne napade Angležev. Na bojni fronti stojimo povsod v naših novih pozicijah.

Sovražnik se jim je skušal včeraj južno ceste Peronne-Cambrai z močnejšimi silami približati. Zadnje straže prisilile so ga k boju, izognile so se na številu močnejšemu nasprotniku in so odbili zvezčer zapadno črte Gouzeaourt-Epehy-Templeux ljute napade.

Obojestransko Somme je sovražnik tudi včeraj obotavljal sledil. Mi stojimo že njim v črti Vermand-St. Simon in ob kanalu Crozat v bojevni dotiki.

Severno Aisne ojačil se je artiljerijski boj. Zapadno od Premontri-Brancourt izjavili so se močni delni napadi nasprotnika. Južno od Ailletto dospel je sovražnik vzhodno od Vauxaillon-a do naših črt. Močni napadi med Vauxaillonom in zapadno od Vailly, ki so se proti večeru večkrat ponovili, so bili zavrnjeni. Med Aisne in Vesle pojema bojevna delavnost.

Prvi generalkvartirmožster
Ludendorff.

Težke izgube Italijanov.

Avtstrijsko uradno poročilo o d
pondeljka.

K.-B. Dunaj, 9. septembra. Uradno se danes razglaša:

Na Montu Pertica so bili predvčerjšnjim zvezčer in včeraj zjutraj italijanski napadi z ognjem odbiti. Sovražnik imel je težke izgube.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Berlin, 9. septembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Krajevni boji severno od Ploestert-gozda in ob La Bassée-kanalu. Severno od Armentieres-a napadel je sovražnik vnovič. Zavrnili smo ga in smo napravili vjetre.

V kanalskem odseku Ariense-Havincourt artiljerijska delavnost in poizvedovalni boji. Južno ceste Peronne-Cambrai ponavljaj je sovražnik pod pritegnitvijo močnejših sil svoje napade proti črti Gouzeaourt-Epehy, severno od Templeux-a; izjavili so se pod težkimi izgubami za nasprotnika. Naše prednje čete preprečile so včeraj močnejšemu sovražniku prodiranje čez St. Simon in Crozatkanal. Poizvedovalni boji med Oise in Ailletto. Med Ailletto in Aisno vdarij je sovražnik včeraj po večkratnih brezuspešnih delnih napadih proti večeru k močnemu napadu. Bil je na celi črti deloma v bližinskem boju in skozi protisunki krvavo zavrnjen.

Med Aisne in Vesle izjavili so se delni napadi, v Champagni delni sunki nasprotnika.

Od nekega angleškega brodovja, ki je sunilo k napadu na Mannheim, sestreljilo se je pet letal.

V avgustu je bilo na nemških frontah 565 sovražnih letal, od teh 62 skozi odporne kanone in 53 pritrjenih balonov sestreljenih. Od teh je 251 letal v naši lasti. Ostali del je padel vidno za sovražnimi črtami. Mi smo izgubili 143 letal in 68 pritrjenih balonov.

Prvi generalkvartirmožster
Ludendorff.

Avtstrijsko uradno poročilo od torka.

K.-B. Dunaj, 10. septembra. Uradno se danes razglaša:

Na večih mestih italijanske fronte oživelja obojestransko poizvedovalna delavnost.

Šef generalštaba.

Ljuti boji na novi fronti.

Nemško uradno poročilo o d
torka.

K.-B. Berlin, 10. septembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Pri delnih napadih severno od Mercken in severo-vzhodno od Yperna ostali so manjši deli postojank v njegovih rokih.

Obojestransko ceste Peronne-Cambrai nadaljeval je Anglež svoje napade. Njih glavni sunek naperjen je bil proti Gonzeacourt in Epehy. Sovražnik je bil zavrnjen. — Tudi zvezčer od Havrincourta in južno ceste Peronne-Cambrai izjavil so se ponovni napadi sovražnika. — Delni napadi v gozdu Holon (južno-vzhodno od Vermand) in ob cesti Ham-S. Quentin. — Naše v predzadnji noči od Crozat-kanala nazaj vzete prednje čete imele so včeraj zapadno črte Essigny-Venderuil le s slabimi sovražnimi poizvedovalnimi oddelki dotiko. — Delni boji južno Oise, artiljerijska delavnost severno Ailletto. — Med Ailletto in Aisno narastel je artiljerijski boj proti poldnevu do močne sile. Ljuti, do večera večkrat ponavljajoči napadi sovražnika so se izjavili. Brandenburški grenadirji so se pri odporu posebno odlikovali.

Med Aisne in Vesle zavrnili smo sunke sovražnika. Lastna uspešna podjetja severno Reimsa, južno-zapadno od Parroy (na lothringiški fronti) in na Dollerju.

Prvi generalkvartirmožster
Ludendorff.

Delavnost nemških letalcev.

K.-B. Berlin, 6. septembra. V nočeh od 1., 2. in 3. obmetala so nemška letalna brodova vojaške cilje za francoskimi in angleškimi črtami v mnogoštevilnih poletih z velikansko vsoto od 201.257 kg bomb. Ena letalna posadka razmetala je v štirih poletih 2300 kg bomb.

W.-B. Berlin, 6. septembra. Dne 29. avgusta izgubil je naš nasprotnik v bridkih zračnih bojih 34 letal, dne 30. avgusta 12 letal in z odprom od zemlje v obeh dneh 6 letal. Proti tej izgubi 52 letal izgubili smo mi le osem letal.

Vojna na morju.

Uspehi podmorskih čolnov.

W.-B. Berlin, 5. septembra. Ob vzhodni obali Anglije potopili so naši podmorski čolni vnovič 13.000 brutto-register-ton.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Nadaljnih 13.000 brutto-register-ton potopljenih.

W.-B. Berlin, 6. septembra. V Srednjem morju so naši podmorski čolni 13.000 brutto-register-ton potopljenih.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Lepi uspeh podmorskih čolnov.

W.-B. Berlin, 10. septembra. Naši podmorski čolni potopili so v zatvorenem ok-

lišu Srednjega morja **17.000** brutto-register-ton trgovinskega ladjinega prostora. Nemški podmorski čoln vrinil je v skozi zavoro varovan pristan **Stavros** in je dosegel torpedne strele na neki angleški križarki razreda "Juno" (5700 ton). Kljub ljuštem protidporu posrečilo se je podmorskemu čolnu, nepoškodovanemu zopet pristan zapustiti.

12.000 brutto-register-ton.

W.B. Berlin, 7. septembra. Ob angleški in severo-francoski obali potopili so naši podmorski čolni **12.000** brutto-register-ton.

Šef admiralnega štaba mornarice.

11.000 brutto-register-ton potopljenih.

W.B. Berlin, 9. septembra. V angleškem zatvornem okolišu je bilo skozi podmorske čolne **11.000** brutto-register-ton potopljenih.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Šef admiralnega štaba v glavnem stanu.

W.B. Berlin, 10. septembra. Šef admiralnega štaba, admirал Scheer, podal se je s štabom pomorsko-vojnega vodstva v trajno bivanje v veliki glavni stan.

Politični utrinki.

"Štajerc" na fronti.

Iz zanesljivih virov nam dohajajo poročila, da se naš list "Štajerc" v fronti zadržuje in doteden naročnikom ne dostavlja. Vzrok tiči, kakor smo dognali, v nekaterih zagriženih, od jugoslovanskega duha nadahnjenih predstojnikov, ki baje bojkotirajo in zadržujejo vse, kar je le kolikaj nemško-avstrijskega duha in mišljenja. Na vsak način pa proti temu nekorektnemu postopanju energično protestiramo in prosimo vojaške oblasti, naj v tej zadavi enkrat red napravijo, da ne bodo nekateri mladi nacionalni oficirčki o naših zadevah samovoljno delovali. Ker, kakor potrebuje vojak na fronti streliva in hrane, tako potrebuje tudi podstičljivega gradiva in snovi, pisane v avstrijsko-patriotičnem duhu, kakor je naš list "Štajerc", ki se je potegoval edino-le za interes naše slavne monarhije in stal vedno v službi pravčnih zastopnikov avstrijske vlade. In ta list, ki bi bil vojaku na fronti v tolažbo, ki bi mu oživiljal v težkih urah duh domovinskega čuta, se hoče na fronti zatreći in zadržati, medtem ko se pošilja od državnih oblastev prepovedane in strupene liste takor Slovenski Gospodar in druge, v zavitkih kar neovirano na fronto in dostavlja vojaštvu. Kakor učinkuje strup na vsako bitje, tako učinkujejo ti strupeni listi in oškodujejo moralično naše vojaštvo na fronti, kajti od prve do zadnje vrstice, se ne najde v njih niti pičice avstrijskega duha, nego samo bahanje o Ameriki, Angliji in Franciji. In taki liste, ki laskajo in trepečejo po zmagi naših sovražnikov in zasmehujejo vse, kar je avstrijskega ali nemškega mišljenja v obče, se dostavljajo v svojih zavitkih neoviranu na fronti kljub temu, da so od ces. kr. oblasti strogo prepovedani in zatrati. Kje pa tisti ces. kr. cenzura na fronti, ki je v zaledju tako stroga in pazljiva? Ali ji ni znana vsebina teh listov? Ali ne ve, da ta ne pomeni drugač, kakor polom in poraz Avstrije? Ni-le zaledje že dovolj zastrupljeno? Naj se zastupi s takim gradivom še tudi fronta? Kot odkritosrčni in zvesti Avstriji zahtevamo odločno, naj se naš list "Štajerc" od strani nekaterih zagrižencev ne zatrjuje in zadržuje, marveč naj se ga našim naročnikom na fronti redno dostavlja. Od ces. kr. cenzure na fronti pa zahtevamo, naj se drži strogo svojih predpisov in naj ne dopušča Avstriji nevarnih listov in voleizdajalskega strupa med vojaštvo.

Teror in protiteror. — Aretacije zastopnikov entente v Rusiji.

K.B. Moskau, 9. septembra. Po poročilu dekreta je bil v Moskvi ubitih žekakih **2000**

oseb. V Petersburgu je število umorjenih baje še večje. Iz province dohajajo kratka poročila, kakor: "Nišni-Nowgorod trepeče" ali "v Tuli se resno nastopa!" Istočasno narava tudi protiteror. V Petersburgu aretirali so 70 socijalnih revolucionarjev, ki so pripravili atentate na vodje armade boljševikov. Časniki upravičujejo aretacije angleških in francoskih zastopnikov v tem, da ne pripoznajo sovjetske republike in da ne uživajo imunitete. Listi zasmehujejo protestne note Anglije in Francije in javljajo, obe državi pač ne moreta opustiti laži. Socijalisti protestirajo pri sovjetski vladi proti terorju.

Hindenburg in Ludendorff o položaju.

K.B. Dunaj, 5. sept. Berlinski poročevalc "Neues Wiener Journal" obiskal je nemški glavni stan na zapadni fronti ter se razgovarjal s Hindenburgom in Ludendorffom. Ludendorff je izvajal med drugim tole: Vojna se je nakopičila na francoskih tleh ter je dobila, kar se tiče sile čet in vojnega materialja, obseg kakor še nikdar v svetovni zgodovini. Dosedej smo vzdržali in zaupamo, da bomo vstrajali v bodoče. Vsi smemo biti hvaležni, da je ostala vojna v oblikah, kakoršne je zavzela sedaj, prihranjena našim domačim krajem. Armade osrednjih držav varujejo svojo domovino. Zato pa ne smejo oni, ki so ostali doma, misliti, da je uničevalna volja sovražnika zlomljena. Nasprotno, vsi moramo napotiti svoje sile. Kar smo v skupnem boju že dosegli, to bomo, zlasti mi na zapadni fronti dopolnili. Če poročajo v vašo domovino, pozdravite avstro-ogrsko čete od nemških kamerošev. Na vprašanje, kaj drži general na Amerikance, je Ludendorff rekel: Francoska živi v tej svetovni vojni od samih upanj. Najprej je upala na Rusijo, sedaj na Amerikance. Ker se nam je posrečilo, napraviti milijone ruskih vojakov neškodljivih, bomo premagali pač tudi Amerikance.

V pogovoru Hindenburgom je ta govoril o poskusu entente, nahujskati Rusijo zopet v boj proti nam in se je izrazil. Centralne države stope v našem obrambenem boju trdno ramo ob rami. Sicer trpimo tudi močno vsled vojne, izšli pa bomo iz nje vendar močni. Nasprotniki ne bodo raztrgali naše zvezze niti z orožjem, niti s prigovarjenjem. Naša edinstnost nam daje moč. Po slavnih bojih se bomo vrnili skupno v domovino na mirno delo ter želi uspehe svojih zmag. Z dobrim upanjem smemo zreti v bodočnost.

Zadnji telegrami.

Ponesrečen italijanski sunek.

Avstrijsko uradno poročilo o d srede.

K.B. Dunaj, 11. septembra. Uradno se danes razglasja:

Italijansko bojišče. Na visoki planoti Asiaga izjavilova sta se dva sovražna poizvedovalna poskusa.

V Asolone-pokrajini, kjer se je Italijanu pod vporabo močne artiljerije posrečilo v naše črete vdreti, je protisunek inf. regimentera št. 99 položaj zopet uredil.

Ob Piavi povisani boji.

Šef generalštaba.

Novi boji na Hindenburg-črti.

Nemško uradno poročilo o d srede.

K.B. Berlin, 11. septembra. Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Pri zavrnitvi angleških delnih sunkov južno Yperna in

severno od La Bassée-Kanal napravili smo vjete.

Južno ceste Peronne-Cambrai vodili so ponovni napadi Angležev zopet do ljutih bojev južno Gouzeaucourta in za Péhey.

Na bojnih mestih dosegel je sovražnik naše prednje črte. V protisunku smo ga obdili. **300 vjetih** je ostalo v naši roki.

Delni napadi Francozov, ki so sledili obojestransko ceste Ham-S. Quentin presenetljivo in po artiljerijski pripravi, bili so zavrnjeni.

Krajevni boji severno Ailette. — Med Ailetto in Aisno povisal se je artiljerijski ogenj zopet do velike sile. Zvečer šel je sovražnik k močnim napadom; izjavili so se pred našimi črtami.

Prvi generalkvartirmojster Lüdendorff.

Zmagajo sovjetski čet. — Protirevolucionarji in Čehi poraženi.

Tel.-Ag. Berlin, 11. septembra. V noči dne 9. septembra pričele so sovjetske čete z sunki proti mestu Taman, ki je danes padlo. Bela garda in Čehoslovaki so běžali v neredu. Zasledovani so bili od naših letalcev, ki so jih obmetali z bombami. Padla je torej glavna oporna točka ruskih protirevolucionarjev.

Nemške rezerve.

Zürich, 11. septembra. "Journal de Geneve" ve poročati, da ima nemško armadno vodstvo pripravljeno železno moško rezervo, obstoječo iz 20 divizij najboljših čet, ki jih bode uporabilo le v najnujnejših slučajih.

Sovražstvo Ruske do Čehoslovakov.

Sovražstvo, ki narašča v Rusiji do voleizdajalskih Čehoslovakov je nepopisno. Vzrok temu je iskati v tem, da so se združili Čehoslovaki z entento in povzročujejo novo prelivanje krvi na Ruskem iz zgolj vzroka, da bi na ta način prisilili Rusijo zopet v boj proti osrednjim velesilam. — Nemčija in Avstro-Ogrska pa zahtevata od Ruske izročitev voleizdajalskih deserterjev, da jih zamoreta pravično kaznovati.

Vjetniki v Sibiriji od nas odrezani.

K.B. Dunaj, 10. septembra. Od vojnega ministerstva se poroča: Popolna odreza azijatskih pokrajin Ruske od ententnih čet in od v njih službi stopečih čehoslovških formacij ovirajo varstvo vjetnikov v Sibiriji, skozi avstro-ogrsko komisijo za vojne vjetnike. Nekaj avstro-ogrskih organov se je arretiralo in od drugih primanjkuje poročil. Iz tega nagiba naproša vojno ministerstvo vsporazumu z ministerstvom zunanjih zadev danskovo vlado, naj prevzame varstvo avstro-ogrskih vojnih vjetnikov in civilnih internirancev tam, kjer lastni organi ne dobijo pristopa. Danska vlada je tej želji rade volje ugodila. Odpoljan je bil tja danski kapitan Kramer, ki si je pridobil svoječasno že zasluge v pomoči vojnim vjetnikom v Turkestangu. Poslalo se ga je v to svrhu v Irkutsk. Danska vlada je intervenirala v tej zadevi pri sibirskih vladah v Omsku-Tomsku in Charbinu in je obvestila o tem amerikansko, francosko, angleško in japonsko poslanstvu v Archangelsku.

Kdo potrebuje

Ia. Portland-cement

naj se javi takoj v upravi tega lista, Bismarck-gasse štev. 3.

454

Na Ribniku (Teichwiese)

v Gornji Veličini

se odda v tork dne 1. oktobra 1918 ob 9. uri predpoldne **50 žnor** za njive na 3 leta v našem (Stand). K temu vabi uljudno

JOS. ORNIG v Ptuju.

Hindenburg o zadnjih bojih.

K.-B. Berlin, Generalfeldmarschal von Hindenburg je izdal oklic, v katerem pravi: Stojimo v težki borbi z našimi sovražniki. Če bi številna premoč sama jamčila zmago, bi ležala Nemčija že zdavnaj razbita na tleh. Sovražnik pa ve, da nas stori duh, ki navdaja naše čete in naše prebivalstvo, ne premagljeve. Zato je pričel poleg boja proti nemškemu orožju z bojem proti nemškemu duhu. Vojno proti našemu duhu vodi sovražnik z raznimi sredstvi. Našo fronto pokriva z bobnečim ognjem tiskanega p-pirja. Naši vojaki na zapadni fronti so oddali meseca maja 84.000, junija 120.000 in julija 300.000 takih letakov. Sovražnik hoče predvsem zastrupiti tudi duh v domovini. Nevede sprejemajo tisoči in tisoči ta strup. Tisočem se na ta način nalaga breme, katero nosijo v tej vojni še težje. Vsi ti pišejo nato o svojih dvomih zopet na fronto in Wilson, Lloyd George in Clemenceau si manejo roke. Tudi drugače napada sovražnik duha v domovini. Razširjajo se najbolj nesmiselne vesti. Tudi ta strup deluje na vojake na dopustu ter teče v pisnih na fronto. Kdor je malo dušen, se da pregovoriti. Na vzhodu smo si izsilili mir ter smo zadosti močni, storiti isto tudi na zapadu kljub Amerikancem. Toda močni in edini moramo biti. To je, proti čemur se sovražnik bori s svojimi letaki in svojimi vestmi. Oklic zaključuje: Zato nemška vojska in nemška domovina, če vam pride tudi le drobec tega strupa v obliki letaka ali vesti pred oči ali ušesa, mislite, da prihaja od sovražnika. Če srečaš koga, ki je sicer po imenu in pokolenju Nemec, v svoji duši pa v sovražnem taborišču, zavrn ga in zaničuj ga. Postavi ga javno na sramotni oder, da ga zaničuje tudi vsak drugi pravi Nemec. Brani se nemška vojska in nemška domovina.

Veliki glavni stan, 2. septembra.

von Hindenburg, generalfeldmarschal.

Obisk nemškega državnega tajnika v. Hintze na Dunaju. — Hintze o zvezi Avstro-Ogrske in Nemčiji.

K.-B. Dunaj, 5. septembra. Državni tajnik v. Hintze je sprejel opoldnje v nemškem veleposlanstvu zastopnike dunajskega sindikata ogrskih časnikarjev. Hintze je z veseljem pozdravil priliko, ker vidi pri sebi tako važnega činitelja javnega življenja. Izjavil je: Med svoje najvažnejše naloge prištevam stremljenje, da podpiram vse, kar nas more kakorkoli približati častnemu miru. Orože duha igra v dosegom označenega namena ravno tako važno in vplivno vlogo, kakor oroze na polju in oroze dinastije. Hintze je rekel, da ga posebno veseli, ker se je, kar kaže slika dunajskih cesta, posrečilo optimizmu Dunajčanov, da so tako dobro prenesli štiri leta vojske. Nadaljeval je: Časopis je storilo svojo dolžnost; pospeševalo je spojitev in harmonijo naših ljudstev in je vzdrževalo njih dobro voljo, da jih poveže do častnega miru. Stavljena naloga ni vedno lahka. Kadarsko poročila ne poročajo o zmagoščavljivih in lovorkah, če se jim moramo večkrat odpovedati in iz strategičnih razlogov čete taktično umikati; znajmo iz skušenj sedanje vojske, da taki pripeljati niso bili trajni. Takim slučajim se, kar dokazujeta Galicija in vzhodna Prusija, ni mogoče izogniti. Na teh zgledih tudi najboljše uvidimo, da ni nikakega povoda odpovedati se nadaljevanju. Če trgas rože, moraš pričakovati, da te zbone trn. Kakor je prišel mir na vzhodu, bo prišel tudi na zahodu, da si bo to trajalo še nekaj časa. Zmagoslavlje naših sovražnikov naj nas ne pogumi. Pri naših sovražnikih dela časopisje pod nadzorstvom države, časnikar, ki na zastopu vladnega glasu, gre pri njih enostavno v zapor. Mi v Nemčiji in v Avstro-Ogrski se trdno držimo svobodnega časopisa, tudi pod privatem vojske. Javnega mnenja nočemo zatirati. Le tako si more politika zagotoviti uspeh. Govornik je o tem trdno prepričan in povsed je gledal na to, da je bil v najtejnješnjem stiku s časopisjem. Hintze je nato nadaljeval, kako globoko in hvaležno čuti, ker ga je cesar tako milostljivo sprejel. Nudila se mi je prilika, da sem se z njegovim Veličastvom cesarjem in z avstrijskimi-ogrskimi državnimi temeljito razgovarjal o naši zvezi. Vse razgovore je preveval duh sporazuma, ki zaveznike v štirih letih vedno boljše in tesnejše veže. Žrtve, trpljenje in triumfi so nas nezdružljivo vkljenili; naša usoda se bo skupno izpolnila. Naši vidiki so pozitivni in varni. Pri razgovorih o naših skupnih koristih sem našel najboljše prijaznost in najdalekosežnejše soglasje, kar posebno hvaležno pripoznam. Kar nas še loči in o čemur še dvomimo, bomo v prijateljskih pogajanjih pojasnili in vzvrzalni. Hintze je zaključil: Če strnem svoje vtise, moram reči: naša zveza je resnična zveza, zveza, v kateri bomo vse, kar nam naloži bodičnost, skupno in v najlepšem sporazu-

mu nosili. Izrecno rabim besedo zveza brez vsakega pristavka. Vsaki pridevnik mora le oslabiti pojem.

Nemško-ruski mir.

K.-B. Berlin, 7. septembra. „Nordd. Allg. Ztg.“ priobčuje besedilo 27. avgusta podpisanih nemško-ruskih dodatnih predlogov.

II. odstavek pravi: Rusija plača Nemčiji za odškodnino po ruskih odredbah nastalih nemških zahtev, vstevši ruske protiterjatve in pa vrednost po sklepu miru od nemških bojnih sil zaseženih zalog znesek 6 milijard mark. Od tega bo plačati 1½ milijarde mark s predkazanjem 245.564 kg čistega zlata, 545.440.000 rubljev v bankovcih. Predokaz se vrši v peterodelnih zneskih. Ena milijarda naj se plača z dobavo ruskega blaga, znesek 2½ milijard se poravnava s posojilom po 6%, ki ga Rusija najame v Nemčiji. Glede ostanka one milijarde mark pa se vlasti še pogodita, v kolikor tega dolga ne prevzameta Finska in Ukraina.

Ko se določi vzhodna meja Estlandske in Livlanske, bo Nemčija takoj umaknila svojo čete, kolikor jih ima vzhodno teh mej. Tudi bo Nemčija vzhodno Bererine zasedeni svet izpraznila po razmerju gotovih vplačil s strani Rusije že pred splošnim miron. Ruske vojne ladje, ki jih je Nemčija zasegla, ostanejo do sklepa splošnega miru pod nemškim nadzorstvom. Za varnost posojila, ki ga Rusija najame v Nemčiji, naj jamčijo gotovi državni dohodki, zlasti zakupninske pristojbine za Nemčiji priznane gospodarske koncesije. To jamstvo naj se določi še s posebnimi pogodbami.

Tedenski pregled.

Štajerske vesti.

Nepopolnopravni. Tudi zgradba ptujske sirotišnice in vzgojevališča jih bode v oči, te mariborske „avstrijske poštenjake.“ V zadnji številki nekega jugoslovanskega lista zagnali so cel krik in vrišč o tej zgradbi, v katerej najdejo oporo svoje umazane politike. Ali uboge sirote naših za domovino padlih vojnikov niso dovolj nesrečne, ker nimajo nikogar na svetu? Ali ni naša sveta in patrijotična dolžnost jih sprejeti brez razlike na rodnosti v ta človekoljubni zavod? Ali ne bode služil tа zavod enakomerno okraju in mestu? Ali se že bojite vi velezdajalski hinavci, da bi vzgojili mi te sirote v pravem avstrijskem duhu in napravili iz njih poštene člane avstrijskega občanstva? Ste pač nepopolnopravni; celo okrog ubogih sirot hočete votiti vašo strupeno velezdajalsko politiko.

Za odtegnivše Ruse obljubil se nam je trajen dopust letnikov 1867, 1868, 1869, ki se do še sedaj še ni izvršil. 10% Rusov se nam je odtegnilo, a za nadomestek teh še se do sedaj ni poskrbelo. V lastnem interesu vojne uprave in države pa je, da se temu kar ne-mudoma ugodи in to tem hitreje, ker še čakajo vsa jesenska poljedelska dela, kakor spravljanje krompirja, turšice, sadja in vinska trgatev ter zimska setev na svojo izvršitev. Istočasno pa še pozivljano vlado in poljedelsko ministerstvo, naj ukrene vse potrebno, da se do deli poljedelskim delam in drugim obratom večje število italijanskih vojnih vjetnikov, ki lenari brez dela po vjetniških taborih.

Omejitev živilske revkizicije. Ker so posredovalo gospodarske zadruge in druge v to poklicane osebe kakor ptujski okrajni zastop pod vzornim vodstvom zaslужenega načelnika g. Orniga a pri merodajnih mestih, naj se revkizicija živine v ptujskem okraju kar najbolj omeji, ugodilo se je temu, upoštevajoč v tem oziru ogroženo gospodarsko stališče ptujskega okraja. So li to tudi zasluge Korošca ali Brenciča . . . ?

Poljske tativne. Posestniki in vinogradniki nam pritožujejo, da se na brezobziren način kradejo poljski sadovi in pridelki v obče ter

da se dela pri tem dvojna škoda, ne-le da se samo krade, ampak uničujejo se tudi polja in drevesa na znaten način. Oškodovanji dotičniki prosijo torej one gladne tatove, naj svojih praznih želodev ne napolnjujejo skrivoma, ampak naj se očitno predstavijo in prosijo, saj jim radi damo, če le imamo. Za prihodnje pa naj se držijo tega starega poštenega gesla: pustite, kar ni vaše in kdor prosi, tisti nosi!

Vsek sam gospodar čez sebe. Tistemtu ptujskemu dopisunu, ki je v enemu zadnjih listov tako smešno in izmišljeno napadel tiskarja našega „Štajerca“, g. Blanke, bodi povedano, da naj Boga Zahvali, da še danes pri tem pomanjkanju blaga sploh dobi kje papirja, da mu je mogoče še dalje mazati svoje ne 10 korakov, ampak kilometer daleč smrdeče in lažnjive dopise ter napadati mirne in poštene meščane in trgovce. Kakšnega političnega mišljenja in vere pa je v obči g. Blanke in njegova družina, tega pa temu dopisunetu ne boderemo obesili na gobec, kajti tako človeče ni vredno, da bi se mu pljunilo v njegovo ovaduško grlo.

Delitev posestev. V Halozah razširjajo se nezasiljene vesti o delitvi posestev po sistemu boljševikov. Čuje se celo glasove: tega in onega posestnika se bode umorilo in njegovo posestvo enakomerno porazdelilo. Kako daleč smo že vendar prisli? Od kod izvirajo te vesti, ali so le posledica vrnulih se vojnih vjetnikov iz Ruskega ali izvirajo iz jugoslovanskega velezdajalskega tabora iz zgolj nacionalnega sovraštva, ker je večina posestev in vinogradov tamoznjega kraja lastnina ptujskih meščanov. Kakor marsikateri, pribiti se mora iz mnogih ozirov tudi ta slučaj.

Iz Sv. Barbare-Korena se nam poroča: Dragi „Štajerc!“ Odobravajoč Tvoje zvesto avstrijsko mišljenje, sem si predvrnil Tebi, visoko cenjeni list poslati par vrstic. Naj Ti malo našega Korenskega župana to jugoslovansko kreaturo opišem. Čudim se, da tako star in siv človek kot je naš župan Ž. mora priti v njihove brezvestne mreže. On že dolgo počenje razne neumnosti, seveda na račun drugih, kakor je že navada pri teh Jugoslovanih. On ima menda geslo: „Kakor meni, tako tebi!“ Tako kot vsak norčavi suženj dr. Korošca, ki ne gleda na pravico in mu je ona le postranska stvar, samo, da se le svojim jugoslovenskim bratom ustreže in jih podpira v njihovem velezdajalskem delu. Ko na pr. deli nakaznice za petrolej, da posestniku, ki ima veliko posestvo in več glav govede nakaznico za ravno toliko kolčino petroleja kot kaki jugoslovanski babi v koči, ki nima druga kot nič vredno . . . in namesto živine samo bolhe in osemkrat na teden uši, ter sploh tako golazen, ki imajo posebno pri njih rešiteljih Jugoslovanih najraje stanovanje, ker jih menda nihče ne izganga in so jih najbolj vajene. Pri revkiziciji živine nastopa ravno tako. „Če mi boš šel na tavr“ — ker posestvo ima veliko, ki mu ga obdelujejo v strahu, ker „ako ne boš šel na tavr“, boš posledice občutil že pri prvi revkiziciji — ti bom že kravo ali kak drug kos govede pustil, saj ljudje še imajo posebno pristaši „Štajerc“ stranke. Bo se pač tam vzeloz brez ozira zakaj pa niso podpisali jugoslovanske deklaracije, potem bi jih že malo mileje prijemal. Občani! Lahko Vas je sram Vaše pameti, ker ste si takega moža za župana zvolili, ki ne gleda na drugo kot na svoje koristi in žep. Samo Vaše ceste poglejte, kakšne so: Saj že štiri ali pet let ni bilo robote. Davke pa ravno tako plačujete kot prej. Ja, mogoče pa se je denar, namejen za popravljanje cest, za kako privatno potrebo obrnil, ker ima občinska blagajna luknjo in potreb posebno, pri taki priložnosti je vselej dosti. Kdo ve?! Takih „posmenjanja vrednih“ bi še imel dosti, pa naj zastonjuje za danes. Tebi pa Ž. priporočamo malo več poštenosti, ki sicer Jugoslovanom ni lastna, drugače Ti bomo, ne ozirajoč se na Tvojo visoko župansko glavo zagolli, da Ti ne bo pomagalo vse tvoje čohanje po prazni glavi; tako, da Ti bo začelo po možnih sumeti, ako še jih sploh imas kaj. Ne

pozabi tudi dragi, da te plačuje država in da si ji prisegel, da ji bo "zvesto" služil ne pa Jugoslovanom, katerim sedaj služis. — Pozdravila „Hvalec“!

Nezaslišana predznost. Iz Podlehnika (Lihenegeg) v Halozah se nam poroča: Tistem fantalinu, ki je v nedeljo dne 8. septembra med božjo službo segel nekemu mestnemu fantu v žep, bodi povedano, da cerkev ni mesto, kjer se ropa ali krade.

Tatvina noge. Vojni invalid Jos. Trafella iz Sv. Vida pri Ptiju nam poroča, da mu je bila na kolodvoru v Mariboru od nekega sopotnika ukradena v papir zavita usnjata noga, katero je prejel siromak v Gradcu. Ko je klical tamošnjo vojaško stražo na pomoc, vrgel jo je dotičnik na tla in zbežali.

Uvoz krompirja. Povodom dobre letine zgodnjega krompirja, se ga je letošnjo leto v Ptju več uvozilo, kakor ga je mesto kdaj prej oddalo.

Tatvina v cerkvi. Iz Ptuja se nam poroča: V mestni in minoritski cerkvi v Ptiju so bili ukradeni 4 oltarni prtiči. Kdor spravita na dan ali poda zanesljive podatke, dobri od trgovca gospoda Leop. Slatwitsch 20 kron nagrade.

Ptujski svinjski sejmi vršijo se od zdaj naprej redno vsako sredo. Zadnji sejem je bil prav dobro obiskan. Vdeležilo se ga je prav mnogo prodajalcev in kupcev.

Zgradba sirotišnice in vzgojevališča v Ptiju.

Kakor je iz sledenih podatkov razvidno, razvija se za ta človekoljubni in patrijotični namen že jako živa delavnost. Upati je, da bodo tudi drugi krogi občinstva blagovoljno prispevali temu visokemu namenu, da se srotam za domovino padlih vojnikov, katerim dolgujemo neizrecno zahvalo, zgradi čimpreje lastni dom in vzgojevališče. Darovali so: Gosp. župan Jos. Ornig 10.000, velika trgovinska hiša Loths & Fischer 5000, veletrgovina Vogel & Noot 2000, tvrdka Boehler, Kapenberg 1000, tvrdka Scholler & Co. 500, major Heinrich Stepinicza, Ptuj 250, direktor Schöbinger 100, Franc Lenar, Ptuj 100, gospa Antonija Saitz, Ptuj 50, hauptmann Konrad Schegula, Ptuj 50, gospa Elizabeta Glinschek 50, Cirtler Leopold 20, gospa Marija Pesserl 20, profesor Severin Mair, Ptuj 20, Tschernehlitsch, dedič 20, Ignaz Vauda 10, Franz Nedog 10, gospa Julija Franz 10, Johann Žmahr 10, davčni oskrbniki Sutter, Ptuj 10, Erhartič, Ptuj 5, gospočica Erna Razlag 5, tvornice bakra in jekla Feiten & Guilleaume, Dunaj 3000, Egon Schwab, Ptuj 500, dr. Raimund Sadnik, Ptuj 500, Franc Wibmer, Ptuj 500, saperski nad bataljon II., Ptuj 250, grofica v. Herberstein 200, Samuel Friedrich, Ptuj 200, predsednica gospa Stirling-Kellenberger 100, Franz Hojinig 100, Leopold Slavitsch 100, Franz Urban 100, Stationskommando Jaroslav 100, tvrdka Strecker, Eggenberg 100, gospodarski urad Knittelfeld 100, trgovina premoga Bauer, Gradec 100, gospa Johana Araila, Slovenj-Gradec 100, gospodična Marija v. Strobach, Ptuj 50, Brigi & Bergmeister, Niklasdorf 50, Kindl, Ptuj 50, gospa Ana Unzeitig, Ptuj 50, orzošnja poveljstvo Šajrajevo 30, nad. komp. strojnih pušč ces. kr. inf. reg. št. 47, Maribor 30, profesor dr. Preindl, Ptuj 20, gospa Paula Stary, Ptuj 20, gospa Ana Tscheteritsch Ptuj 20, gospa Johana Rasteiger, Ptuj 20, gospa Ana Fiala, Ptuj 10, Robert Rosenfeld, Ptuj 10, finančni komisar A. Maleg, Ptuj 10, gospa Fani Planinšek, Ptuj 10, Matija Persl, Ptuj 10, c. g. Viktor Cilenšek 10, Franc Perko, Ptuj 10, dvorni svetnik v. Bertele, Dunaj 10, II. nad. komp. inf. reg. 47, Maribor 5, Alois Mir, Ptuj 5, Hans v. Bertele, Dunaj 3, gospodična Marija v. Bertele, Dunaj 2, neimenovan Slovenj-Gradec 2. Skupak K 25.747.

Iz Dubrove pri Zavrču nam poroča trgovec Maider, da ni podajal vžigalic na Hrvaskem po 60, ampak po 20 vinarjev vsako škatljico in da ni peljal 7 ampak 5 kiši vžigalic na Hrvatsko. Dovoljenje za izvoz mu je priskrbelo tvrdka Schwab v Ptiju skozi mestni urad.

Koroške vesti.

Izgredi radi draginje v Villachu. "Tagespost" poroča o draginjskih izgredih, ki so se vršili v sredo v Villachu. V Celovcu in v Villachu ter v okolici prebivalstvo ves pretekli teden ni doblilo niti dekagrama mesa. Vnovčevalnica za živino je zahtevala sedaj po brezmesnem tednu, da se sme ta teden prodajati le ogrsko zmrzlo meso po K 28.60 za kg. Posledica tega je bila, da se je zbralo v sredo v Villachu na tisoče ljudi, ki so zahtevali od okrajnega glavarstva cenenega mesa. Ko pa je glavarstvo izjavilo, da ne more ničesar ukreniti, je šla množica

razburjena po ulicah, demolirala več trgovin in plenila živila. Nastopilo je vojaštvo in žendarmerija, pri čemur je bilo nekaj demonstrantov ranjenih.

Vagon krompirja se je spridil na celovškem kolodvoru. Prišel je iz Nižjeavstrijskega in je bil določen za celovško občino. Pustih so ga stati v žgočem solncu, vsled česar je je skoraj ves krompir segnil. Nekaj so ga resili še za vjetnike, a večina ni niti več za krmo za svinje. Le tako naprej, potem bodo može vzdrlati . . .

Koroško učiteljstvo se v "Fr. Stimmen" poteguje za zboljšanje svojega slabega položaja in zahteva izboljšanje. V št. 198 imenovanega lista stoji: "V uničevanju učiteljskega stanu po merodajnih oblastvah in korporacijah je sistem. Učiteljstvo pitajo s sramotno beraško plačo, ki goni ves stan v obup. Škandal, kulturna sramota je za državo in deželo!" Našteta se tudi več slučajev, kako naj učiteljstvo javno deluje in kako ga zato odškodujejo in pravi: "Mi smo na koncu!" Merodajna mesta hočejo tako! Učiteljstvo v Šleziji se oprijema zadnjih in najostrejših sredstev, mi Korošci ravno tako. Prihodnji jesenski mesec padejo kocke."

Razno.

Srajco sta pojedla. Iz Dunajskega Novega mesta poročajo: Žena nekega delavca, ki je pred kratkim kupila dve papirnatih srajci za 48 K, je morala eno teh srajce oprati. Kakor je pač treba ravnati s papirnatim perilom, je dela srajco v lonec vode in jo prekuhalo. V tem pa je morala z doma po živila, misleč, da se kmalu vrne. Čakati pa je morala v vrsti tri ure. V tem pa sta prisla domov njen mož in sin, z dela, trudna in lačna in sta iskala večerjo. Na ognjišču sta našla lonec, v katerem se je kuhalo neka bela stvar. Misliha sta, da je žena pripravila takoimenovalno mlečno juho ali močnik, ki pa še ni bil kuhan in zabeljen. Pocvrila sta nekoliko čebule, osolila in okisala močnik ter dodala nekoliko kumine ter potem pojedla vse. Nato pa se je vrnila žena in hitro skočila pogledat, kaj je s srajco v lonecu. Silno se je začudila, ko je našla lonec prazen in ji je mož povedal, da je imel stvar za močnik, ki sta ga s sinom pojedla. Bila je pač nenavadna večerja in tudi precej draga, ker srajca brez zabeli stane 24 kron.

Konec poletnega časa. Razglaša se, da se konča v noči na 16. septembra poletni čas. Vsled tega se pomakneje 17. septembra ob 3. uri zjutraj kazalci vseh ur za 1 uro nazaj, to je na 2. uro. Vozni red na železnicah se ne spremeni.

Vojaki dobe več kruha. Vojna uprava je zvišala pri vojaških formacijah krušno racijo. Odslej dobi vsak dnevno 420 g kruha, dočim je prejel prej 350 g in nekaj časa tudi najmanjšo racijo 90 gramov.

Naslovni pisem v Turčijo. Glasom poročila otomanske poštne uprave prihajajo v ondotno službeno področje pogostoma pisemske pošiljatve, katerih naslov je pisan z nemškimi črkami ali cirilico. Vsled tega je dostavljanje dotednih pošiljatev zelo otežkočeno. Najnujnejše se torej priporoča v interesu občinstva samega, da se naslov na pisemskih pošiljkah v Turčijo piše izključno z latinski mi črkami.

Junaške smrti padel je v zadnjih bojih na zapadni fronti nemški princ Albert von Sachsen-Weimar, ritmojster kurirs-regimenta št. 2.

Baron Spitzmüller — skupni finančni minister. Bivši finančni minister dr. Aleks baron v. Spitzmüller imenovan je bil za skupnega finančnega ministra. — Skupno finančno ministerstvo je vodil do sedaj naš zunanjji minister grof Burian.

Prvo je akt — drugo je kljuka. Na Dunaju so imeli važno zborovanje, od katerega bo odvisno veliko. Mogče celo izid vojske, ker se je šlo za stvari, ki so za izdelavo muncije silno potrebne. Mi imamo nebroj lastnih in vplenjenih topov. Top sam pa ni nevaren. Nevaren je le, če strelja, če ima namreč s

čim. To je glavni pogoj nevarnosti kanonov. Da torej preskrbe za kanone vsakdanjo hrano, so prišli zborovalci od vseh strani na Dunaj, nekak prehranjevalni urad za kanone. Našli so, da je muncija brez bakra, kar je človek brez masti. Baker je pa redka reč in draga in se težko dobri. Torej udri na kljuko, tam je še nekaj bakra notri; priljčno toliko v vsaki, kakor se dobi masti na karte. Ker so pa kljuke iznašli zato, da zapiram vrat, ne pa da bi jih metal Lahom v glave, zato je opozoril g. Kregar predsednika tozadevne komisije, da je na Goriškem še vse polno materijala, vojnega plena, kjer je veliko več bakra kakor v vseh avstrijskih kljukah. Rešitev kljuk se pa načelniku obrtnopospeševalnega urada ni posrečila. "Kaj na Goriškem — tam je res dosti vsega, ampak ta akt je nekje drugod; mi smo zato tukaj, da rešimo ta, — vidite tale! akt, kjer se govoriti, o avstrijskih kljukah, ne pa o goriškem plenu!" — Tako se je odrezal modri — Kljuec!

Loterijske številke.

Gradeč, 12. septem. 1918: 86, 34, 88, 63, 17. Dunaj, 7. septem. 1918: 40, 65, 72, 60, 27. Trst, 4. septembra 1918: 78, 35, 76, 31, 2. Linc, 31. avgusta 1918: 19, 68, 56, 23, 66.

„Slovenski Gospodar“ za fronto prepovedan!

Vojaška oblast prepovedala je dostavljanje „Slovenskega Gospodarja“ vojakom na fronto. — Kdor čita ta veleizdajalski jugoslovenski list, se tej odredbi ne čudi, čudi se k večjemu, zakaj se je to tako pozno odredilo in — zakaj še se ne prepove drugih sličnih listov.

Protinske steklenice

(Gichtfluid-Flaschen) vsebina 75 cm³ kupujem nazaj in plačam 10 vin. za kos.

Rabljenje steklenicne zamaške (stopelje) plačam po dnevnih cenah. Ig. Behrbalk, lekarna, Ptuj.

Dekla za hišna dela, ki krmi tudi svinje, se proti dobi oskrbi in plačilu sprejme pri

458

Artenjaku, Regahof, Bregu pri Ptaju.

458

Podplatne zaščitnike (Sohlenschoner)

iz prvega jedrnatega usnja, za 1 par manjših čevljev I. K 3—, za večjo vrsto II. K 3·50, za veliko vrsto III. K 4— za največjo vrsto IV. K 4·20. Podplatni zaščitniki iz posebno močnega jedrnetega usnja, za kg K 45.—, srednje blago K 35—, bolj tanke blago K 25—, podpetniki za dame iz prvega jedrnetega usnja 30 mm, za tucat K 14—, 32 mm K 18—. Okrogli podplatni zaščitniki iz jedrnetega usnja 30 mm, za tucat K 14—, 32 mm K 18—. Okrogli podplatni zaščitniki iz jedrnetega usnja K 25—. Kovinaste podplate iz 3 delov, za par K 6—, podpetniki iz kovine za par K 2·50. — Najboljšo barvo sveta za barvanje obleke z potrebno nakaznico v vseh barvah za paket 60 vin. Pri večjih naročilih popust. — Patentirani ročni mlini za šrotanje in fino mletje K 240—, prtiči (servieti) iz papirja za gostilne in kavarne, prvorazredno blago št. 1., 500 komadov K 24— št. 2., 500 komadov K 28—.

Razpoljila vsako množino proti povzetju ali proti naprej pošiljati zneska B. KLEIN, Gradeč, I., poštni predel 57.

464

Kundmachung.

Die schlechten Arbeits- und Ernährungsverhältnisse zwingen die Bevölkerung Nordböhmens zur Auswanderung. Da bei uns ein Mangel an Arbeitskräften herrscht, machen wir unsere Inserenten und Interessenten darauf aufmerksam und ersuchen, sich im Bedarfsfalle der arbeitsfreudigen Familien anzunehmen. Sie eignen sich ganz besonders für die landwirtschaftlichen Arbeiten und können auch als Winzer angestellt werden. — Alles Nähere in der Verwaltung des „Štajerc.“

Zagotovljen uspeh
fiseter zahvalnih pisem v prij. vpogled na razpolago.
Polna krasna prsa
dobite pri rabi 303
med. dr. A. Rix krema za prsa.

Novi kažipot
za
bolnike!

Spisal sem spis, da v njem milijonom trpečih edino mogočo pot k ozdravljenju pokazem. Ta kažipot ne stane niti vinarja in se vsakomur, ki se čuti bolnega, slabotnega, obupanega, zastonj do pošte. Moj spis je rezultat 50-letnega mišljenja in studija, vsebuje sveto bogate, praktične izkušnje in mnogo dokazov odličnih znastvenih mož.

Kdor se hoče rešiti,

naj se podvrže mojemu nauku, ki je že mnogim tisočem pomagal. Naj je bolezen nastala vsled skrbi, žalosti, prevelikega napora, naj je bila povzročena vsled

lahkomiselnosti in nezmernosti.

vsem žalostnim, za delo in na volji slabotnim ljudem pokažem znanstveno in naravno pot k ozdravljenju od živčnih bolezni, pomanjkanja spana, neveselja do dela, duševne in telesne slabosti, trganja v udih, glavobola, motenja v želodcu in prebaviter mnogo drugih bolezni.

Pišite še danes karto in zahtevajte zastonj in franko

moj kažipot!

Naslovite karto na adreso:

E. Pasternack, Berlin, N.-O., Michaelkirchplatz 13,
Abt. 473. 461

Za Gornje-Haloze sprejmeta se
2 zanesljiva viničarja,
ki sta izvežbana v vseh vinogradniških delih. Dobita dobro plačo in polje, ki ga lahko za sebe obdelujeta. Eden viničar naj ima 4 delavske in drugi 2 delavski moči. Vprašanja na Jos. Goriupp, Ptuj.

Išče se v nakup **kmečki vodni mlin** za mletje ali v najem 430 proti plati, četudi poprave potreben. Lahko je tudi zaga. Ponudbe na upravo „Štajerc.“

Razglas.

Slabe delavske in prehranjevalne razmere prisilile so prebivalstvo severne češke do izselitve. Ker pa primanjkuje pri nas delavskih moči, opozarjam na to naše inzerente in interesente in jih prosimo, naj se v slučaju potrebe teh delavnih družin usmilijo. Rabi se jih lahko kot delavce na polju in viničarje. Natančna pojasnila se izve v upravi „Štajerc.“

Gar. neškodljiva za vsako starost, hitri sigurni uspeh. Se rabi zunanje. Poizkusna doza K 5 — vel. doza, zadostuje za uspeh, K 10 —.

Kosmetischen Dr. A. Rix Präparate Dunaj IX., Lackiererg. 6/1

Poština posebej. Razpošiljatev strogo diskretna. Zaloge v Mariboru: lekarna pri angelu varuhu; lekarna „Marija pomaga“ in parfumerija Wolfram; v Ljubljani lekarna pri „zlatem jelenu“, v drogeriji A. Kauč, in „Adria-Drogerie.“

Žlahtno sadje, orehe, suhe gobe, med in kumin
kupi v vsaki množini 436
F. Zwitter, Gradec, Zinzendorfgasse 20.

Majer

s 4 delavskimi močmi, se sprejme pri Jos. Ornig, Ptuj. 437

Ženitna ponudba.

Fant, 27 let star, vojašnine prost, premožen, z veliko kmetijo. Iščem in želim znanje v svrhu ženitve z gospodično ali z vdovo od 20 do 25 let starosti brez otrok, ki bi imela veselje do gospodinjstva. Ponudbe s sliko naj se blagovolijo poslati do 20. septembra t. l. pod sledenči naslov: „A, B Nr. 74631“ poste restante Wisell bei Rann, Steiermark. 460

Viničar

z večjo družino, se išče za vstop dne 1. novembra od gospiske Jos. von Kiebach v Križevci na Hrvatskem. 433

Kupujemo v tekočih dobahav
rudeče paradižnike

po cele vagoni. Skrajne ponudbe na tovarno konzerv Hagn & Ensmann, centralni urad Dunaj, III. Estegasse 7. 438

Majer

s 4 do 5 delavskimi ljudmi, med katerimi naj bodeta 2 moža, išče se v okolici Maribora proti dobrni plači. Dobi mleka od dveh krav in mnogo polja.

2 viničarja

s 4 do 5 delavskimi ljudmi najdeti zelo dobro mesto. Mleko, polje in vrt za zelenjavno poleg dobre plače — Ponudbe na upravo „Štajerc.“

„Piff-Paff“
Smrt za podgane

Edino gotovo sredstvo proti podganim in mišim; skozi „Piff-Paff“ se jih uniči popolnoma. Ena doza stane K 2 — Po pošti pošljam najmanj 3 škatle.

„Mot“ je zvezdeljna ameriška moljejedina. I. zavitek stane K 1'50. 424

„Enta“ je najfinješi tobacni dodatek in stane 60 vin.

„Sv. Valentino svinski redilni pršek“, lekarniški izdelek, ki popolnoma pospešuje prebavljajoč snete piće in je za reje neogibno potreben.

I. zavitek stane K 1'50. 425

„Herba“, mrčni pršek za muhe, 1 zavoj stane 60 vin.

Joséf Berdajs,
Ljubljana 7, Celovska cesta 85

Kotel za kuhanje žganja

(Welsia) popolnoma nov, z 115 litrov vsebine se takoj proda v Gruškovcu št 22 pri Ignacu Leskenschegg.

Vojni invalidi

išče službe za Šaferja. Prav dobro razumen pri vinogradil in poljedeljstvu. Ponudbe na upravo tega lista. 451

Sadni mlin

vzhodnoštajerskega tipa (z 2 kamenitima valjčnima kolesama) se za živež ugodno zamjenja. Osterberger, Ptuj. 463

Viničar

moški ali ženska se takoj ali pozneje pod dobrimi pogoji sprejme. Redi se lahko tudi ena krava, ker je zadost klaje in polja. — Vprašati v upravi „Štajerca.“ 427

Viničar

z večimi delavskimi močmi se pod dobrimi pogoji sprejme pri Aleksandru Grundner, Rötschach pri Konjicah. 455

í nadviničar

in 3 viničarji se potrebujejo pri graščini Dornovi, pošta Možganjci p. Ptuju. 447

Zaradi službene pogodbe se natančno izvede pri graščinskemu oskrbniku na Dornavi.

Viničar ali viničarka

ki ima več oseb v pomoč, se sprejme pod prav ugodnimi pogoji pri gospodu Paulu Kastner v Maibergu pri Sv. Vidu pri Ptiju. 441

Gostilniško posestvo

z gospodarstvom išče v nakup v nekem trgu. Ponudbe na:

Wruss, Hotel Strauss, Bruck na Muri. 450

TESARJI

za zopetno zgradbo delavskih kolonij za ladjevdelico v Tržiču (Monfalcone) se proti plati od K 2:30 do K 2:50 na uro takoj sprejmejo. Dobra oskrba in bivališče. — Ponudbe naj se obračajo na

„Bauunternehmung Wolfgang Alkier“, Gradec, Jakominiplatz št. 14. 432

Paša

se odda takoj v najem v področju mesta Ptuj, za 3 glave govede. — Za vprašati pri dr. v. Fichtenu, Ptuj. 467

Razglas.

Iz deželnih drevesnic v Gleisdorfu, v Brucku ob Muri in v Celju se bodo oddale štajerskim kmetovalcem v jeseni leta 1918 oziroma spomladi 1919, sledče vrste jabolk in hrušek.

Od teh se bode oddalo tri četrtine kmetskim posestnikom po znižani ceni po 3 krone za komad in ostala četrtina nekmetskim posestnikom po tržni ceni 5 K za komad, izvezemši zavitek in voznilo k železnici.

Naročila se pridene potrdilo občine, da je prošnik kmetski posestnik v občini. Če se rabijo drevesca sprejema deželni odbor. Naročilu se pridene potrdilo občine, da je prošnik kmetski posestnik v občini. Če se rabijo drevesca za jesensko sajenje 1918, se mora to v naročilu posebej omeniti in naročilo poslati vsaj do 15. oktobra 1918. Prošnje se bodo sprejemale, dokler bo kaj zaloge kakor za jesensko, tako tudi za spomladno sajenje takoj po objavi tega oznanila in se bodo reševalo po vrsti, kakor dojdejo.

Več kakor 120 komadov eden posestnik ne dobi in je dotični dolžan, ta drevesca vsaditi na svojem lastnem posestvu.

Drevesca se oddajajo samo proti takojšnjemu plačilu. Če je ene ali druge vrste zmanjkalo, se nadomesti z njej najbližnjo vrsto in naročilec lahko to vrsto sprejme ali pa odkloni.

Če se nadomestne vrste ne sprejme, se mora ista takoj odpovedati.

Drevesca naj naročilci, če le mogoče, osebno prevzamejo ali pa, če se pošljejo po železnici, takoj po prejemu skrbno pregledajo.

Pritožbe se naj takoj pošljejo na vodstvo drevesnice. Na poznejše pritožbe se ne bo oziral.

Seznamek jabolk in hrušk, ki se bodo oddajale v sadni dobi 1918|19 iz deželnih drevesnic:

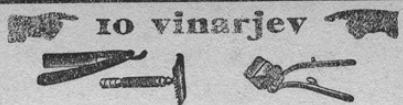
462

Št.	1. Jabolke	a) v Gleisdorfu			b) v Brucku			c) v Celju		
		Visoko deblo	Na pol visok.debло	pritljikavo drevje	Visoko deblo	Na pol visok.debло	pritljikavo drevje	Visoko deblo	Na pol visok.debло	pritljikavo drevje
1	Štajerski zimski mošanci	1248	48	—	160	30	—	800	58	—
2	Vel. renski bobovec	544	68	—	1800	330	—	1800	30	—
3	Ananas reneta	20	23	266	—	—	—	200	12	110
4	Baumanova reneta	254	30	146	540	200	70	570	16	85
5	Damason reneta	76	30	—	—	—	—	585	—	—
6	Kanada reneta	74	18	56	—	—	—	200	—	—
7	Beleflleur, rumeni	3	38	85	—	—	—	300	25	125
8	Astrachan, beli	—	—	—	165	30	55	—	—	—
9	Šarlamovski	19	37	60	580	200	190	220	5	170
10	Gravensteiner	28	30	8	670	160	145	—	—	—
11	Prestolonaslednik Rudolf	112	27	72	—	—	—	—	—	—
12	Kardinal, plemenasti	114	43	—	110	70	—	80	—	—
13	London pepinek	128	11	200	—	—	—	290	38	105
14	Ribstonov pepinek	—	—	—	180	90	—	210	15	—
15	Schöner od Boskopa	177	100	175	—	—	—	110	15	—
16	Lesnika, rdeča	198	20	—	600	20	—	—	—	—
17	Huberjeva moštna jabolka	195	7	—	—	—	—	—	—	—
18	Danzinger jabolka (Kantapfel)	—	—	—	160	20	—	—	—	—
19	Plemenito jabolko (rumeno)	—	—	—	180	—	38	—	—	—
20	Landsberška reneta	—	—	—	400	300	70	—	—	—
21	Zimska zlata parmena	—	—	—	370	170	18	—	—	—
22	Rdeči jesenski kalvil	—	—	—	300	100	46	—	—	—
23	Renski zakriviljeni steblovnik	370	185	—	590	100	—	286	6	—
24	Weinler iz Ilza	140	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Hruške.										
1	Dielova maslenka	32	52	135	200	26	70	70	12	140
2	Postrovka	49	23	80	—	—	—	—	—	—
3	Dobra Louisa iz Avranches	30	51	198	220	40	70	49	44	250
4	Williamova Kristijanovka	—	—	—	40	5	—	—	—	—
5	Olivier de Serres	—	—	132	—	—	—	64	104	60
6	Pastorka	69	39	76	210	30	60	125	10	60
7	Salcburgerica	22	8	—	22	12	25	—	—	—
8	Zimska dehantska hruška	20	15	94	—	—	—	—	—	—
9	Jelenka	208	65	—	310	20	—	20	—	—
10	Weilerjeva moštna hruška	340	88	—	70	—	—	420	—	—
11	Bosc'eva čutarica	—	—	—	260	18	—	—	265	40
12	Tepka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Štajerska moštnica	173	56	—	—	—	—	—	—	—
14	Rdeča deželna hruška	98	90	—	580	50	—	39	10	—
3. Koščičasto in sadje za luščiti.										
1	Marelice	—	—	—	—	—	—	35	—	3
2	Breskve	—	—	—	—	—	—	7	—	14
3	Črešnje	—	—	—	60	5	—	—	—	—
4	Višnje	—	—	—	40	20	—	5	—	—
5	Ringló, veliki, zeleni	—	—	—	—	—	—	5	18	90
6	Laški oreh	—	270	—	—	—	—	20	320	6700
7	Kostanj	—	420	—	—	—	—	—	—	6000

Gradec, dne 3. septembra 1918.

NB. Orehova drevesa se prodajajo po velikosti od 1 do 3 K za komad. Kostanjeva drevesa po 1 K za komad.

Od štajerskega deželnega odbora.

(za eno dopisnico) Vas stane moj katalog, katerega se Vam do-
pošlje na zahtevo brezplačno. Ces. in kr. dvorni liferant
Hanns Konrad, razpošiljalnica v Brilku st. 1786 (Češko).
I-a britev iz srebrnega jekla K 7—, 9—, 11—. — Varnostni
brivni aparati, ponikljani K 750. Dvorenza rezala (Reserveklingen) za lucat K 12—. Aparati za rezanje lasi in brade
K 26—28. Razpošilja proti povzetju ali naprej-pošiljavti. Zame-
njava dovoljena ali denar nazaj.

376

Kraste

lišaj, srbenje in druge kožne bolezni odpravi bito in sigurno domače
mazilo Paratol. Ne umaze, nima duha, se more torek tudi čez dan rabiti.
Velika posoda K 5—, družinska posoda K 9—. Prašek (Stups) K 3—.
Nadalje pršek Paratol za varstvo občutljive kože, ena škatla 2 K 50 h.
Dobi se oboje pri naprej-pošiljavti svote ali povzetju na naslov:
Apotheke Ulmer Paratol-Werke in Budapest VII—20,
Rózsa utca 21.

52

Vsaka žena čitaj
moje velezanimivo navodilo
za moderno negovanje

prs

Najboljši nasvet pri mehkosti
in slabosti prs.

Pišite zaupljivo na
Ida Krause, Prefsburg, (Ogrsko), Schandstrasse 2, Abt. 109

Ne stane ničesar!

157

157

Pišite zaupljivo na

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157

157